

SEVERINUL

ZIAR POLITIC SĂPTĂMÂNAL.

Prețul abonamentului :

pe un an . . . . . 8 coroane
 " 1/2 " . . . . . 4 " "
 " 1/4 " . . . . . 2 " "
 Prețul unui număr . . . . . 20 fil.

Proprietar și redactor responsabil :

OCTAVIAN BORDAN.

Redacțiunea : Caransebeș, strada Constantin Burdiz.
 Administrația : Caransebeș, strada Parcului 774.

Numărul telefonului : 44.

Manuscripte nu să înapoiază.

DIN NĂCAZURILE NOASTRE.

Suntem dedați să ne tot tânguim. În toate foile naționaliste nu vei afla decât bocete de babe bătrâne. Anume făurim lucrurile astfel, anume punem la cale diferite lucruri, ca să avem motive a ne tânguî și a ne văitâ în fața lumii culte, că ne merge rău, că nu ni-se recunosc drepturile, că suntem împedecați în cultura noastră, că... suntem asupriți. Vecinic același cântec, vecinic aceleași mijloace nedemne de un popor cu pretenții de cultură. Suntem un popor de babe bătrâne.

Să privim în jurul nostru. Dacă avem ceva, nu e bine, dacă nu avem cu atât e mai rău. În ori-ce caz, făurim mijloacele pentru a ne tânguî în fața străinătății și pentru a... cei de acasă. Ne plângem, că poporul nostru nu are cultura necesară. În adunările populare atacăm în fața poporului: guvernul țării, aprindem în inimile noastre ura față de poporul maghiar și nu ne place să recunoaștem adevărul, că *numai noi* și nu alții sunt de vină, că poporul nostru e cel mai slab în cultură dintre toate popoarele din patria noastră.

Nu voim să recunoaștem, că până în timpul din urmă am avut *deplină libertate* în școlile noastre confesionale. Am avut dreptul a ne face planul de învățământ, a ne scrie și aprobă cărțile trebuincioase, ne-am ales și întărit învățătorul fără ori-ce restricțiune și am avut dreptul de disciplinare față de el, fără ca guvernul țării să se amestece. Preotul a fost directorul școlii, protopopul: inspectorul districtual, ear' comitetul parochial a avut dreptul nelimitat de control. Am avut un popor bun, blând, iubitor de jertfă, carele a jertfit din greu pentru susținerea școlii confesionale. Am avut pe *toată linia* absolută libertate și cu toate acestea cu durere trebuie să amintim, că rezultatul școlii noastre de 50 de ani încoace e numărul cel

mare de analfabeți al poporului nostru, care ajunge la 70%.

Cauza? Am avut de toate, dar n'am avut o inteligență conștie de chemarea sa, n'am avut pe la diferitele instituțiuni ale noastre: bărbați cu iubire de neam, ci niște căpătuiți, niște indivizi, cari fără ori-ce scrupul au demoralizat pe toată linia, au *defraudat* din averea publică și ca să-și acopere păcatele lor strigătoare la cer, s'au dus la câte o adunare poporală, și cu o prefăcătorie s'au tânguî în fața poporului, că guvernul, că societatea maghiară e de vină, că noi mergem calea racului. Naivul popor li-a dat crezământ și a ridicat între sfinți pe cei mai ignoranți, ear' ei, în ascuns examinându-și poate sufletele lor și-au făcut mai departe mendrele pe contul poporului român.

Chiar în timpul din urmă, dat ne-a fost să cetim în fișuca „*Lupta*“ un articol de fond, în care face imputări societății maghiare, pentru afirmativa noastră persecutare și se plânge, că drepturile limbei românești sunt ignorate. Nu-i ținem de bună credință pe acei *derbedei*, despre cari avem dovezi, că sunt convinși de contrarul și numai din speculă scriu, așa cum scriu.

E vorba de limba românească. Ne plângem, că nu ni-se dă ocaziune să ne învățăm limba, facem pentru aceasta rezpozabil guvernul țării și nu voim să recunoaștem, că răul zace în noi și, că noi suntem cauza, că tinerii nostri nu se îndeletnicesc din destul cu limba românească.

În timpul din urmă dl deputat dietal I. Siegescu, în calitate de comisar guvernial, a inspectat instituttele române de pedagogie. În aceste institute: limba de propunere este exclusiv românească și cu toate acestea, tocmai la studiul limbei românești s'a observat, că nu e *nici un progres*.

Elevii părăsesc după studiul încordat de 4 ani *institutul românesc*, fără

să știe cum se cade: limba românească, fără să cunoască din destul ortografia și fără să fie capabil a scrie fără greșală o epistolă sau vre-o petiție. Și cine e de vină la toate aceste? Guvernul țării — vor zice *derbedei* dela „*Lupta*“ și „*Tribuna*“. De vină sunt acei profesori, cari nu-și pricep chemarea și acele autorități bisericesti și școlare, cari nu sunt capabile a eserciă controlul cuvenit.

De câtă ignoranță sunt cuprinși preinștii conducători ai instituțiilor noastre, vom arată cu cel mai recent caz. În fosta graniță militară, de mult s'a simțit lipsa unui gimnaziu, pentru-că grănicerii, săraci fiind, nu-și puteau trimite copii în alte orașe și siliți erau să-și vadă copii, ajunși cel tare cancelarii. De su ac am... căutat să înființăm gimnaziu în Caransebeș, dar nu a succes, pentru-că guvernul, din lipsa fondurilor necesare, nu ne-a dat concesiunea, ear când sub Trefort li-s'ar fi dat concesiunea pentru înființarea unui gimnaziu românesc confesional, regretatul general *Doda* a declarat, că cu popii nu face cauză comună.

În urma multelor străduințe ale Ilustrității Sale dlui C. Burdia, și a dlui Octavian Bordan, primarul orașului Caransebeș, ni-a succes să exoperăm înființarea unui gimnaziu de stat în Caransebeș.

Comunitatea de avere a înființat pe lângă acest gimnaziu un internat, în care 200 de copii din graniță sunt ținuti în mod gratuit, căpătând chiar și hainele și încălțămintele gratuit și dându-li-se în modul acesta posibilitatea a-și face studiile mai înalte.

La înființarea gimnaziului am contribuit și noi odată pentru totdeauna cu anumite sume. A dat orașul și Comunitatea de avere. În schimbul contribuirii am cerut însă ca *studiul limbei române* să fie luat între celelalte studii și să se propună cel puțin în

2 oare pe săptămână în fiecare clasă. N'am întâmpinat nici o greutate din partea dlui ministru de culte. Studiul limbei române, în înțelesul legii din 1883, n'a fost luat ca studiu obligator pentru *toți* elevii gimnaziului, ci numai pentru elevii români, care formează o considerabilă majoritate. Am avut profesor de limba română pe dl Dr. Ilie Minea, om cualificat în acest studiu. Părăsind dl Minea cu finea anului școlar acest post, direcțiunea gimnaziului a făcut fără amânare pașii de lipsă, pentru numirea altui profesor, propunând din a sa parte pe dl S. Criștiu, profesor la institutul pedagogic din Caransebeș.

Dl Criștiu, ca profesor de pedagogie, stă sub jurisdicțiunea Conzistoriului din Caransebeș, din care cauză dl ministru de culte a cerut învoirea Conzistoriului, pentru a putea încredința pe dl Criștiu cu propunerea limbei române la gimnaziul de stat.

Acum vine ironia! Directorul gimnazial, prodirectorul și ministrul de culte în ruptul capului își dau silința să afle un profesor de limba română, pentru-că acest studiu să nu rămână nepropus, dar se pune pedecă tocmai din partea acelor, cari în prima linie datorință ar avea să se îngrijască de cultivarea limbei române. Suntem adecă informați, că Conzistoriul nici până azi nu și-a dat învoirea pentru numirea profesorului de limba română

și cum dl Criștiu la alegerea de episcop n'a avut dorul a recunoaște *eminentele* calități ale dlui *Dr. Badescu* și nu i-a dat votul, suntem aplicați să credem, că actul nu se va rezolvă în scurt timp, ear limba română stă de două luni nepropusă și din grația Conzistoriului gr. ort. *român* va mai sta. Intre astfel de împejurări ne permitem întrebarea: *Până când?!!!*

Am fost atacați pentru înființarea gimnaziului de stat din Caransebeș. Tocmai cei dela Conzistoriu s'a folosit de acest moment, pentru a agită poporul contra noastră și acum tocmai *ei*, împedecă îndeplinirea postului de profesor de limba română? Unde sunt acum fițiucele „*Lupta*“ și „*Tribuna*“, cari altădată se ocupă cu atâta predilecție de gimnaziul din Caransebeș? Unde sunt?!!!

Situația politică, care de mult se frământă, — după știrile ce ne sosesc — e aproape de limpezire. Săptămâna trecută ministri au ținut sfat în sala de primire din ministerul de comerț. Aci s'a petrecut cu discuția despre modul de rezolvire a crizei. Greutatea cea mai mare ce stă în calea acesteia e, că guvernul nu știe încă nici azi la ce deciziune s'a hotărât M. Sa Regele, cu toate că e netăgăduit, că fără de concesiuni naționale, s'au fără de o atare bază care să facă posibilă conlucrarea partidelor, nu se poate gândi, nu se poate nici presupune o rezolvire pacinică. Nizuința tuturor membrilor guvernului, precum în trecut, așa și azi e: rezolvirea constituțională pe cale pacinică,

nizuința ministrului președinte e: a putea raportă M. Sale, că guvernul pe ce cale e gata a rezolvi criza în mod constituțional. Dacă aceasta în adevăr se va și întâmplă, atunci numai dela deciziunea Regelui atârnă rezolvirea crizei, pacea politică.

Stări Triste.

I.

Dumnezeule, până când vor merge lucrurile la noi — tot așa!? Te cuprinde mila și durerea, te iau fiori, văzând zbuciumările bieților oameni aruncați în valurile luptelor politice și chemați și nechemăți! Sau pogorît spiritul lui „Anticrist“ în mijlocul poporului românesc din această țară nemângăiată! În zisa părintelui G. B. „nu găsești doi români întâlnindu-se unul cu altul să nu să certe între ei; ori să nu vorbiască pe al treilea de rău!“

Și Doamne, pentru ce aceste toate!? Mai fost-a lume și 'n trecut, și-au mai fost și oameni politici, cu păreri și programe deosebite, dar nu a mai fost atâta cânie, atâta clevetire, câtă vedem azi!

Și cui să atribuim toate aceste rele?

Răinței poporului, ori imprudenței inteligenței? Poporul a fost în trecut mai rău ca acuma, inteligența mai înapoiată și mai puțină, dar mai consolidată și mai intimă. — Un geniu, sau un om fenomenal, în trecut — apărând pe orizontul politice, nu a huiduit nici improșcat cu noroiul calumniei și bârfelilor, ci consultat și ademenit! Așa a fost în trecut, așa s'a ridicat în națiunea românească un arhieru ca Șaguna, un mecenat ca Gojdu etc. Ce s'ar alege între împejurările de azi, din persoana marelui Andrei, între idioții calumniatori de azi, ce calități ar fi dezvoltat în sârbitul arhieru dela Sibiu, și maghiarizatul mecenat Gojdu?

FOIȚA „SEVERINULUI“.

Crucea din poiană.

— Novelă populară —
de

George M. Dopp.

— Urmare și fine. —

III.

Florica, era trântită pe iarbă, un plânset înădușit împreună cu sughițuri îi înădușea peptul. Pe obraz se ivia mici pete de rumeneală, cari apoi iute dispărură, îngălbenind ca în fața morții. De cinci zile nu mai gustase nimic.

— Ce ai, Florico? Ce verme îți roade la inimă? Când vezi, cât te am de dragă, nimic nu-ți lipsește, peste toate tu ești stăpână. Paserile din codru, oițele, lumea, toate sunt ale tale... Ești stăpână peste o inimă, care fără a șovăi, cu drag s'ar lăsa junghiată de cuțitul morții, dacă ar ști, că prin asta și-aș face bine, și te-aș putea aduce la frăgezimea pe care ai pierdut-o. Uite, lângă tine stă culcată comoara: copilașul nostru. Toate în lume au o bucurie, numai pe fața ta e întipărită durerea și amarul.

— Ghiță!.. Nu mai pot... Trebuie să știi... Simt, că mi-se apropie sfârșitul... Trebuie să știi... Nu pot muri, până numi ușurez sufletul!.. Ghiță... iartă, sunt vinovată... Nu, nu sunt vinovată... Nu sunt vrednică

însă de tine, de dragostea ta, el e de vină... M'a silit! — O tusa înecată cu un val de sânge, izbucni din peptul femeii, și abia răsuflând, șovăește încet, încât Ghiță abia o pricepuse:

— Copilul nu e al tău!.. Și pică fără simțiri, la picioarele bărbatului.

Un trăznet nu ar fi lovit cu atâta putere inima voinicului cioban, ca și cuvintele Floricii.

— Mințești, femeie!.. Florico, zi că ai mințit, nu spune adevărul... Vorbește, femeie!.. Nu mă înjunghia... Nu lăsa copilul orfan... Florico! Copilului, eu îi sunt tată!.. Zi... zi așa. Spune așa... Nu minți!.. N'ai știut, ce zici... Așa-i drag sufletul meu?... Ai mințit, nu-i așa?... Spune, o, spune, că e minciună!.. Femeie, nu mă omorî!..

— Nu, nu, nu e minciună... E adevărat... Copilul, — nu e al tău!..

— Ah! — Femeie blăstămată! Încă cutezi să repețești, ceea ce de mult ar fi trebuit să știi. — Scoate cuțitul dela cingătoare pentru a-l împlânta cu o putere nebună, desperată, în peptul acelei, care peste câteva clipe și așa își așteptă sfârșitul. — Nu are putere să lovească. Cuțitul îi pică. Sudori răci îi furnică peste tot trupul. Se uită când la copil, când la femeia muribundă, care liniștită își așteptă lovitura de moarte a cuțitului îngrozitorului ei bărbat, fără pic de groază. Ghiță ingenunche, se apleacă peste

trupul femeii, o prinde, o zgudue cu puterea furiei nebune, silind-o să vorbească.

— Cine m'a nenorocit femeie?... Spune, spune totul!..

— Si-mi-on, e tatăl copilului!.. — Abia gângăvind femeia, vorbește ultimele cuvinte din viața sa: — Erai dus pe 15 zile, la deprindere de arme... El, m'a surprins în somn pe când dormeam... Eră mai tare de cât mine... M'am luptat cu el din răspuțeri... La urmă totuși m'a învins!.. De atunci m'am simțit mamă... Nu-mi iubiam copilul, știind, că nu e al tău... Am cercat eu însămi să-mi răzbun pe Simion... Odată voiam să-l străpung... cuțitul meu s'a rupt în osul lui de diavol... A scăpat... Imi eră teamă și rușine să-ți spun... Nu voiam să te omor înainte de a muri eu... Sufeream în mine... Imi vedeam sfârșitul apropiindu-se... Acum, când nu o să fiu a nimănui... ci a pământului... Rogu-te Ghiță... sfântul meu bărbat... Iartă pe Florica ta., care te-a avut mai drag, ca pe ochii ei din cap... Nu sunt vinovată... El e de vină... Razbună-mă!..

Un horcăit prelungit, împreună cu spume sângerânde, îi umpluse gâtul. Se întinde cu putere și — își dă sufletul.

* * *

Simion, care nu eră departe de stâna lui Ghiță, auzise răgnetele desperate ale vecinului său, se apropie pe furiș, trăgându-se ca un șarpe viclean, ascultând cu mintea

Să mai fie fost și pe timpurile lui Șaguna și Gojdu un netrebnic ca Birăuț, — nu că i-ar fi înduioșat de soarta poporului român, ci din contră ar fi otrăvit și cea mai mare idee națională, ar fi scos din inima lor și cea din urmă rază de iubire de neam! Dar inteligența timpului acela, pe marii bărbați îi înconjurau cu dragoste, îi consulta cu încredere; și prin această procedură li-a câștigat inima și devotamentul pentru poporul român atât de oropsit!

Organele de publicitate aveau atunci altă menire, aceia: de a comunica ideile salutare ale înfrățirii tuturor românilor, a sfatului cum să porceadă toți: solidar, a îndreptă cărările celor poticniți!

Azi dacă ne dăm seamă despre activitatea foilor girate de a purta destinul poporului român, ca: „Lupta“, „Poporul Român“ „Libertatea“ ori „Tribuna“, vedem că acele sunt pline de toată murdăria improșcăturilor politice, acolo zace germenul desbinărilor între frați, acolo se propagă imoralitatea, acolo să înveninează sufletul poporului, cu ideile socializmului, acolo să terfelesc persoanele arhierilor, acolo se batjocoresc toți oamenii de bine, cari nu împărtășesc vederile politice a analfabetului Birăuț! O figură, un caracter mai sclintit ca aceasta, nici vei vedea, nici vei auzi — poate în viață! Un încarnat socialist, un caracter necioplit un vanitos materialist, o astuție personificată, un clevetitor de meserie neîntrecut — e cel ce răspunde numelui de Dimitrie Birăuț. Da, Dimitrie Birăuț e seducătorul și măscăriciul națiunii române, și durere, că cei din jurul „Luptei“ și a „Poporului Român“, încă nu văd dezastrul național ce l-a pregătit socialistul Birăuț politicei și națiunii noastre întregi! Birăuț în București e: naționalistul, între socialiști e: socialistul, între deputați e: intransigentul; iar între țărani e mincinosul și în apele jidovești e

acreditatul! Eată caracterul lui Birăuț în liniamente generale. Stupid și analfabet, cum e, vegetează năimind de azi pe mâne și poartă de belciug pe cei ce sunt naivi și creduli. — Aleargă pe sate, și se face apostolul poporului — dându-i sfaturi și povețe, el, cel sărac cu duhul! Sbeară ca un desperat... și adună admiratori în jurul său în detrimentul cauzei și interesului bine priceput al poporului.

Se enumerăm: A venit la Cârnea să lumineze pe popor în cauzele catastrofei, — el, care însuși se pricepe la afaceri de acestea; tocmai ca „măgarul la cântar“. A făcut însă chef la badea Vichentie Molin, care de mult visează la „chinejie!“ Ba, mai visează dl Birăuț și la vre-un scaun de deputat și poate chiar la al Oraviței, că vezi cu alegerile noi, întră și dreptul lui Birăuț în permanență. A clevetit și clevetește mereu pe deputatul cercului Oravița: dl Siegescu precum și pe conzilierul de curte dl Burdia, nu pentru-că ar fi el, cel chemat, ci pentru-că spiritul lui de agitație, e parte întregitoare a demonilor satanii. Uitați-vă deci la el, ca la măscăriciul satului!

Recomandăm poporului român, pe Birăuț: ca pe Iuda al românilor, el e cel ce duce calul troian în cetatea românilor; nu Burdia, Siegescu și alți oameni cumpătați în fapte, cumpătați în vorbe, cari au adus atâtea și atâtea îmbunătățiri poporului nostru, pe când Iuda, socialistul Birăuț l'a belit și îl belește zilnic pe bietul român, care mai dă încă și azi ceva pe acest cățaluș hămesit.

Clubului matadorilor naționaliști le recomandăm mai multă prudență — să nu să scalde prea mult în apele socialistului Birăuț, că rățăcirea cea din urmă, să nu fie mai mare ca cea dintâiu.

Păzește-ne Doamne de cel rău, că de Birăuț ne păzim noi! *Ap. Poporului.*

Raportul

comitetului Comunității de avere a fostului regiment confinar Romano-Bănățan nr. 13., adresat către adunarea generală a reprezentanței, convocată pe 19 Octombrie 1909.

— Urmare. —

Suntem convinși, că fiecare membru al Onoratei Reprezentanțe, este de acord cu noi, când susținem, că serviciu conștiințios se poate aștepta numai dela astfel de angajați, cari scăpați de sarcina grea împreună cu îngrijirea pentru susținerea traiului, își pot consacra serviciului toate puterile și toate calitățile. Putea-vom aștepta credință, conștiințiozitate și prestare punctuală și cu bucurie dela astfel de oameni, cari fiind lipsiți de mijloacele trebuincioase, se luptă cu grijile grele pentru susținerea lor și a familiilor lor? Apoi cine n'ar ști din experiența proprie și cine n'ar simți cu cât s'a îngreunat lupta pentru traiul de toate zilele, cari din zi în zi ne aduce sarcini noi. Numai dreptatea și echitabilitatea ne-a condus, când cu creșterea puterilor noastre materiale li-am dat o leafă mai corespunzătoare, acelora cari se trudesesc pentru păstrarea și înmulțirea acestor averi.

Tot scopul acesta este chemat a servi și fondul de penziune creat la anul 1903, la care începând din anul 1904 în fiecare an am contribuit cu câte 20000 coroane, astfel, că fondul acesta, care sporindu-se și prin contribuțiile angajaților și prin cametele, cari le aduce, azi se urcă la 191264 cor. 73 fileri, adică la o sumă destul de considerabilă, așa, că în curând fără dotațiuni mai departe și fără alte jertfe va fi în stare să satisfacă tuturor pretensiunilor celor îndreptățiți la penziune. Intru cât a contribuit înființarea fondului de penziune la consolidarea instituțiunii noastre și intru cât s'au împlinit așteptările legate de asigurarea am-

incordată cele ce se întâmplă. Un fior rece ca sloiul îi cuprinse trupul, când auzi destăinuirea muribundeii. Teamă îi eră de Ghiță, pe care îl știa de neîndurător, curagios; iar la luptă învărtă cu măiestrie junghiul.

În groaza, ce-l cuprinse, se porni desperat la drum, lăsând în trăznet toate. Fugea ca nebun, în neștire, ca și cum o haită de lupi îl urmărește, răgnind ca un urs rănit, fugea în întunerecul nopții, nedându-și seama, că încătrău a luat-o. A luat munții și codru 'n cap.

Deodată face o săritură greșită și să prăvălește pe marginea prăpăstiei, dela gura Valei-mari, a cărei coastă eră o încurcătură de zgiaburi stâncoase, și de arbori frânți de vijolii. Trupul lui în timpul căderii se lovește de toate petrele cu putere, zdrobindu-și corpul în mii de bucățele, aici îi rămase o mână smulșă din trup, colo un picior frânt; iar capul i-se înfipse în ascuțișul unei crengi rupte și sta acolo spânzurat iar corpul smul dela grumazi se perdă în adâncul prăpăstiei, lăsând în urmă-i o dungă de sânge încheșat; stâncile pleșuve erau stropite de sângele eșit din corpul sfărțicat a lui Simion. Bătaia lui Dumnezeu îl ajunse pe Simion, blăstămurile nenorocitelor se descărcară acum pe acest pui al iadului, cu răzburare cumplită, luându-și cu dureri îngrozitoare răsplata desfrăului și nelegiuirilor sale. Așa-i fu sfârșitul.

* * *

Trecuse vara, venise iarna cu cumplitul ei ger. Fulgi de zăpadă înlocuiau acum frunza verde din codru. — Firea-i moartă, iarna-i aspră, nici o pasere prin codru, prin văzduhuri nici o rază. Nici o doină de caval prin dumbravă nu mai oftează. Un sălbatec șuer de vifor taie ca un briciu văzduhul posomorit. Fluturi de zăpadă roesc a lene peste codrul întristat.

Printre ramuri urlă vântul, craiu pribeag în lume, dus, de când nu se mai știe, a pustiu își cântă doina lui tristă. Printre scheletele dumbrăvii, șueră a jale iarna, ce pare că plânge natura întregă.

Troenit și singuratic, colo 'n marginea poenii, stă mormântul suferințelor, la capul căreia înfiptă e o cruce mare de gorun. Înăuntru zace o 'ntreagă lume de dragoste, stânsă încă în floarea tinereții. Floarea veștedă picat-a cu durere în măduva mormântului, un straiu gros de frunze îngălbenite acopere mormântul din poiană, mormântul Floricii.

Era în săptămâna cea mare a Crăciunului. De 3 săptămâni, nime nu mai auzise nici o veste despre Ghiță păcurarul. Socrii lui îl căutaseră în toate unghiurile, copilul plângea. Întreba de tată-său, care de doi ani umbla rătăcind, a razna prin toate unghiurile codrului; iar unde eră pădurea mai deasă se aruncă desperași părea că caută, că a aflat ceva.

Ghiță înebunise.

Cu orice om se întâlnea în cale, prima dată se uită neîncrezător la el, apoi să repezea și cu putere îl prindea de umeri sguindu-l, i-se uită țintă în ochi, apoi îl întrebă:

Nu ești tu Simion?! — Se lăsă parcă obosit după aceea și se îndepărtă mâhnit plângând întruna, împletecindu-se, căci slăbise, de părea o umbră. Fluerul îi eră vecinic în mână, și doinea neconținut. Cuțitul dela brâu nu-l părăsise nici când. Când se întâlnea cu câte o femeie, îi dădea binețe atât de dureros, apoi o întrebă.

— Așa-i că Floricii îi va fi frig, colo în poiană, singură? — Apoi răsând parcă fericit zicea: — Merg să-i mai țin de urit și să o mai încălzesc, cântându-i câte o doină, apoi se îndepărtă spre pădure, spre Poiană, acasă, la iubita lui, care a dus cu sine toată bucuria și fericirea.

Eră în ajunul Crăciunului, timpul se mai înmuiase, zăpada începă să se topiască. Niște bătrâni, cari rătăceau prin poiană adunând la uscături, pentru sărbători, la reîntorcerea lor spre casă, dădură peste trupul sleit de viață, peste cadavrul lui Ghiță, culcat pe mormântul iubitei sale. În mâna dreaptă îi era cuțitul; iar în cea stângă fluerul rupt în două.

*

ploiașilor pe timpul bătrânețelor lor, aceasta ni-o arată mai lămurit împrejurarea, că pe lângă toate, că cauțiunile de serviciu s'au sistat respective s'au micșorat, personalul nostru și-a făcut cu credință datorița astfel, că în cei 9 ani din urmă abia s'a ivit cazul, că în contra vr'unui membru al personalului s'ar fi pus în curgere cercetarea disciplinară.

Ceea-ce privește paza pădurilor, în anii din urmă asemenea se poate constata oareșicare ameliorare, deși o parte însemnată a populației în păduri nu vede averea comună atât de scumpă, care trebuie folosită cu înțelepciune și păstrată, ca și următorii noștri să se bucure de binefacerea ei. Mai cu samă transgresiuni de pășune au fost multe în anii din urmă, ceea-ce în prima linie se poate atribui lipsei mari de nutreț și de pășune, cari mai cu seamă în anii 1904 și 1908 a amenințat cu perire comoara cea mai scumpă și izvorul cel mai însemnat de câștig al populației: cultura vitelor.

În interesul pazei pădurilor în comunele mai espuse, am sporit numărul organelor de supraveghiere și pentru a pune capăt devastării pădurilor referitor la marcarea granițelor, la regularea ocupațiilor aflătoare în pădurile Comunității de avere și referitor la împedecarea ocupațiilor aflătoare în pădurile Comunității de avere și referitor la împedecarea ocupațiilor noi, de repetite ori am înaintat Onoratei Reprezentante astfel de propuneri, dela executarea cărora sperăm deslegarea definitivă a acestei chestiuni și sanarea răului.

Precum s'a putut convinge Onorata Reprezentantă din cele premise, am făcut tot posibilul, ca să păstrăm cu credință averea concretă chivernisirei noastre și ca să o înmulțim după putință prin introducerea unei economii mai intensive și mai raționale, corăspunzătoare cerințelor timpului de azi.

Moartă-i firea. Trist e pământul, plin de pacea tristă a nopții din sicriu. Peste lume, cerul doarme liniștit și fumuriu. Nici un flutur de ninsoare prin văzduhuri nu mai joacă. Farmec trist, tăcere-adâncă, sus pe munte și jos pe vale. Printre crengile din codru, flori de ghiată, ca cristalul să nci-ripă tot mereu. Pace tristă peste lume, pace peste stânsii în durere; iar ca semn al suferinții, celor cu inimi zdrobite, martoră e chiar și astăzi: *Crucea din Poiană*.

Seri de toamnă.

Din cerul scund coboară sara
O sară tristă ca uitarea,
O sară tristă ca mormântul,
Ce crește și zugrumă zarea.

Să țese umbra în odaie,
Să țese și 'nfășoară toate,
Abia s'aude rar, pe-afară,
Un tropot și-un vârtej de roate.

Abia s'aude în răstimpuri
Un glas ce strigă și să pierde,
Ș'apoi de vezi câte o lumină,
Solie ca să te desmerde.

Ce triste-s serile de toamnă,
Când stai cu coatele pe masă,
Când nu e nimeni lângă tine
Decât uritul ce te-apasă.

Când toate par'că te uită
Și lumina ta îți pare moartă,
Când stai și-ascuți și-aștepți zădarnic
Să-ți bată cineva la poartă.

Mâneacănd din convingerea, că condițiunea primă și temelie cea mai bună a progresului cultural este ridicarea stării materiale a poporului, comitetul s'a îngrijit cu deosebire pentru înaintarea economică a populației aparținătoare Comunității de avere.

(Va urma).

NOUTĂȚI.

KĂLINDAR SĂPTĂMĂNAL.

Anul 1909. Luna Novembre (Brumar) are 30 zile.

Zilele	Calendarul vechiu	Calendarul nou
Dum.	1 Cosma și D.	14 Venerant
Luni	2 M. Achindi	15 Leopold
Mart.	3 M. Acheps.e	16 Otmar
Merc.	4 C. Ioanichin	17 Grigorie
Joi	5 M. Galation	18 Odo
Vin.	6 P. Pavel	19 Elisaveta
Sâm.	7 S. S. 33 Mar.	20 Felice

Dum. a 25-a d. Rusalii, ev. 7 d. Luca, gl. 8, v. 3.
„In vremea aceea venit-a un om la Isus...”

M. Sa Regele, ca totdeauna, în ziua morților, a mers în cimiteriul Capușinilor, s'a rugat la mormântul părinților săi, al reginei și al fiului său Rudolf, apoi a privit partea nouă a cimiterului, și s'a reîntors pe urmă în palat.

Sinodul gr.-cat. mitropolitan este conchemat din partea Mitropolitului nostru Dr. Victor Mihály pentru 23 Noiembrie, când se va pertracta ordinul ministrului Apponyi, referitor la instruirea religiunii în limba maghiară.

Distincție. Guvernul nostru care ne omoară pe toate terenele, a dat o nouă dovadă despre tirăniile sale. A propus M. Sale să decoreze pe un vicariu românesc cu un ord însemnat. Și în foaia oficioasă cetim, că M. Sa Regele, la propunerea ministrului de culte: a dăruit vicariului Alimpiu Barbulovici din Szilágysomlyó, protopop al tractului gr. cat. crucea de cavaler a ordului Francisc Iosif I, drept recunoștință pentru meritele sale câștigate pe terenul bisericesc.

Logodnă Dl Dr. *Malachovszky László* notar la tribunalul reg. din loc, și-a încredințat de fiitoare soție pe d-șoara *Hörnyánszky Idi*, fiica dlui *Hörnyánszky Adorján*. — Felicitările noastre.

Ajutor familiilor celor nenorociți dela minele dela Doman. Dl ministru de comerț *Kossuth Ferencz*, a trimis la mâna dlui sub-comite a comitatului nostru *Issekutz Aurel* suma de 25 mii coroane, din banii ce au încurs prin lista alăturată celei pentru nenorociții din Sicilia colectată în patrie. Dl ministru a dispus, ca această sumă să se distribue la moment. Dl sub-comite *Issekutz Aurel* și dl pretor *D'Elle Vaux Béla* însoțiți de o comisie constătătoare din mai mulți membri au sosit la Doman, unde au și distribuit deja ajutorul primit. Fiecare văduvă a primit suma de 880 cor., fiecare orfan minor, a primit suma de câte 1000 cor., cari bani i-a și luat în primire scaunul orfanal spre păstrare, până când orfanii vor deveni majoreni.

Poliția va fi alăturată la stat. Ni-se vestește din loc sigur, că în ministerul de interne, s'au isprăvit lucrările referitoare la

proiectul: încorporării poliției din patrie la stat și în curând se va aduce chestia aceasta în parlament pentru desbatere și aprobare. Va se zică toată poliția, din toate orașele cu magistrat în regulă din patrie, se va alătura la stat, opidele, eventual comunele cari nu dispun de poliție în regulă, acolo vor funcționa jandarmii, cari se vor schimna din 2 în 2 ani.

Alegere de protonotar în Reșița. În locul răposatului M. Barbu, a fost ales Dumineca trecută dintre 9 recurenți — cu unanimitate — dl *Halmágyi Arnold*, care până de prezent a funcționat ca notar cercual în Reșița-română.

Retragere. Dl pretor *Dr. Godian István* din Bocșa-nemț., săptămâna trecută și-a cerut penzionarea, stabilindu-se în Timișoara.

Poliție de hotar la Sibiu. Se vestește, că dl ministru de justiție, se ocupă cu gândul, de a înființa la Sibiu, o secție de poliție de hotar (graniță).

Societatea Austro-Ungară pentru șoselele (drumurile) din comitatul Caraș-Severinului. Se scrie din Reșița, că societatea susnumită, a recomandat un împrumut de 100.000 cor., fără procente, comitatului nostru, pentru a se regulă drumurile de câmp dintre Reșița și Anina.

Numire și strămutare. Dl ministru de culte și instrucțiune publică, a numit în postul de inspector școlar ajutător la Bocșa-nemț., pe dl *Iftenciu Iulius*, care a funcționat în același post în com. Solnocdobâca. — Pe d-na *Marie Sz. Iftimie*, inv. la școala elem. de stat din Telci, în aceeași calitate la Bocșa-nemț.

Suspendarea unui notar. Dl sub-comite comitatens *Issekutz Aurel* — în urma unor iregularități aflate în cancelaria notariului din comuna Prebul, cercul Reșiței — a suspendat dela acest oficiu pe dl *G. Podrean*.

Regele Carol, va azista ca nun botezător la copilul cel mai tinăr a moștenitorului de tron din Germania. Fiindcă starea sanitară a regelui nu-i permite a călători în persoană la Berlin, va trimite ca reprezentant al său pe moștenitorul de tron, principele Ferdinand.

„Tribuna,” și după ia, celelalte soațe, se plâng amar, că la alegerile parțiale de membri în congregația Aradului, din cercurile Cernei, Cintei, Chișineu, Buteni și Târnova, unde clubul matadorilor naționaliști din Arad, au pus în toate 5 cercurile candidații sei — *au picat în toate*, numai în cercul Butenilor, cu mare încordare a învins candidatul lor Dr. *Gheorghe Pop*. — Să fim sănătoși numai, că găluște de astea vor mai înghiți tribuniștii și lăeții dela „Lupta”.

Cătră cultivătorii de vie. Proprietarul de vie *Nagy Gábor*, în luna lui August a adresat un apel în gazetele din Capitală, ca anul acesta, când în țara întregă mai toate viile au fost pustiite de diferite boli, rodul soiului „Delaware” cultivat de dânsul să-l privească la fața locului și să se convingă, că cele scrise despre soiul de vie Delaware, corespund adevărului. În urma apelului acestuia din ținuturile cu vie, foarte mulți au călătorit la Kóly, ba din unele ținuturi au venit chiar și deputațiuni de 10—16 membri. Fiecare cercetător a fost într'atăta sur-

prins, încât la moment a cumpărat un număr mare de acest soi, ba chiar un proprietar mare a comandat 200.000 de bucăți. Atâtea avantagii are soiul de vie și vinul Delaware, încât îi zace în interesul fiecăruia, dacă-și procură catalogul ilustrat dela Nagy Gábor, Kóly (Bihar m.), care se trimite gratuit și franco.

Bărbatul exemplar. În Ontario, orașul Hamilton au deținut mai în zilele trecute pe un anumit Artur Zimmerman, tocmai în momentul, când își serbă cununia cu soția sa a opta. Deținerea s'a săvârșit în urma arătării făcute de alte două soții ale lui. Cele două femei nu de mult s'au cunoscut într-o societate, unde în decursul conversației a venit vorba și de bărbații lor. Erau încântate de bărbații lor, cari numai acel cusur aveau, că prea mult călătoriau. Descriindu-și fiecare bărbatul au început a bănui că bărbații lor e unul și aceeași persoană. S'au adresat unui detectiv (polițist secret) și nu peste mult s'au convins, că bănuiala lor era bazată. S'a aflat că „bărbatul exemplar“ a jurat credință vecinică nu mai puțin ca la șapte femei, și că fiecare eră pe deplin îndestulită și fericită, dar numai aceea o supără, că prea mult călătorește! Când poliția deabia l'a aflat și deținut, atunci deja eră căsătorit legitim cu a opta soție.

Pentru bolnavii de epilepsie, congresul internațional al medicilor, spre vindecarea epilepsiei a înființat o ligă, a cărui centru e Budapesta. Pe bolnavi îi interesează mai vârtos împrejurarea, că acel metod de vindecare însămnă cel mai mare progres, pe care l-a întemeiat Dr. Szabó B. Sándor, Budapest, Nagykorona-utca 18, și care tratament îi stă la dispoziție fiecărui bolnav, care se adresează la acest medic distins, specialist.

Criminalii dela Szabadka înaintea judecării. Cetitorii noștri își vor mai aduce aminte, că la Szabadka a fost pușcată văduva: Boldizsár Haverda. A fost bănuită, că fata acesteia: Maria Haverda a pus la cale uciderea mamei ei, deoarece fiica trăia în desfrâu cu ori-care bărbat în capitala țării și zilnic avea lipsă de bani pentru poftele ei și toaletele cele scumpe. A fost arestată dimpreună cu ambii drăguți ai ei, cu Jánosy fost vice-notar și A. Vojtha practicant la postă. Cel dintâiu, precum bine se știe, a fost ucigașul văduvei. Acesta apoi a spus înaintea procurorului, că și Maria, Vojtha și bancherul Klein Pál Lipot sunt soții lui părtași la crimă. Acum, zilele trecute s'a judecat acest mare și senzațional proces, care a făcut curioasă pe toată lumea, deoarece se așteptau mari destăinuri cari până acum erau tainice. Ucigașul Jánosy, cum, cum nu, destul, că acum în fața judecării a spus, că nime nu știe despre crima ce o făcuse, numai el, așa, că pe amanta lui a băgat-o în proces ca partașă la crima lui, numai din răzbunare, și acum fiindu-i milă de ia, el, toată răspunderea și păcatul îl ia numai și numai asupra sa. Judecătorii însă nu se prea incred. Au luat la întrebări și pe frumoasa Maria Haverda și pe toți aceia, cari sunt bănuți, că au fost amestecați în această crimă.

Jertfa răzbnării. Ni-se scrie din Lăpușnic, că acolo, pe drumul ce duce spre hotar, au găsit trupul lui Dumitru Barbu,

care eră căsăpît în mod hoțesc. Nenorocitul eră încă în viață, când l-au aflat. Întrebat fiind, că cine e criminalul, bietul om deabia a putut spune, că un dușman al lui din răzbunare, după asta apoi și-a dat obștescul sfârșit. Din banii și hârtiile de valoare ce erau la el, nu a lipsit nimic.

Proces de presă pentru „Comain“. În urma calumniilor Dr.-ului Fürst Zsigmond prin foi, contra medicului Wettenstein József și soții lui, cari au inventat tămăduirea ofticei cu „Comain“ și în urma terfelirei de stradă, și a trecerei aceuia peste rampa critice, dl Dr. Wettenstein J. prin dl avocat din capitală: Désy Géza, a intentat proces de presă contra lui Dr. Fürst Zsigmond și contra tuturor acelor foi, cari au publicat și a dat loc atacurilor Dr.-ului Fürst Zsigmond. — Cu toate atacurile ce s'au dat contra Dr.-ului Wettenstein József, ca mijlocitorul vindecării ofticei cu Comain, totuși ambulatorului dlui Dr. Wettenstein, arangiat cu cele mai moderne încăperi de consultațiuni (în Budapesta, VI, Bulyovszky utca nr. 5) sunt la dispoziția publicului toată ziua, și își continuă nesupărat de nime vindecarea acestei boli cu susnumitul medicament. În interesul publicului este, a se îndreptă acolo unde cei suferinzi de oftică se vindecă și acolo unde cu medicamentul de sus li-se îmbie alinare și vindecare sigură.

Procesul Steinheil. În săptămâna trecută s'a început la Paris procesul dnei Steinheil, acuzată că și-a omorât bărbatul, un pictor, și pe dna Japy, mama ei. Multime de oameni s'a adunat, încă din noapte, în fața palatului justiției, pentru a căpăta bilete de intrare, dar cei mai mulți dintre aceștia au căutat să facă speculă cu biletele, și le-au vindut cu prețuri până la 1500 franci unul. Armata trebuie să țină ordinea pe stradă. Milionarii americani, sosiți pentru a asculta procesul „văduii roșii“, plătesc orice preț pentru bilete de intrare. În publicul din sală nu s'a permis să fie de față nici o femeie, afară de o doamnă dintre advocațimea pariziană. Procesul urmează. Acuzata susține, că e nevinovată.

A dormit două sute douăzeci de ore întruna. Într'un hotel din Paris a fost găsit zilele trecute Radkin, căpitan în artileria engleză, dormind într'o cameră din care nu ieșise de mai multe zile. S'a constatat, că Radkin în urma unui morb a adormit, și numai după două sute douăzeci de ore și-a revenit în conștiință. După ce s'a deșteptat se plângea de dureri interne grozave și de foame.

Leac contra boalelor ascunse. Cunoscutul cercetător medical D-tor Ehrlich împreună cu asistentul său japonez, Dr. Hata, au descoperit un leac contra teribilei boli sifilisul. Medicii au introdus în corpul unui iepure de casă, otrava sifilisului, și au izbutit apoi cu ajutorul noului leac să vindece mica viețuitoare de boala aceasta. Experiențele acestora vor fi aplicate apoi la oameni.

Căutători de aur omoriți. În 27 Oct., s'a întâmplat moarte de om în baia de aur de pe Valea-vadului. În urma izbitorii prea mari, făcută de dinamita, care a explodat, s'a surpat gura groapei așazise „Margareta“ deacolo, îngropând șase băieși de vii. Unul

dintre ei Nicolae Gerasim a și murit în urma loviturilor de bolovani desprinși din stânca de deasupra minei. Ceialalți abia au putut fi scăpați cu viață. Sunt însă mutilați în mod oribil, așa că dacă vor și scăpa cu viață vor rămânea schilozi pentru totdeauna.

Teatru cinematograf în Caransebeș. Suntem în plăcuta poziție a aviză publicul din loc și jur, că a sosit deja aici teatrul cinematograf și bioscop „Apollo“, al dlui Sewi Lipót, care va distra on. public în proximele seri, cu cele mai nouă și plăcute icoane de cinematograf, în sala cea mare a otelului Lichtnekert. — Prețul de intrare se va putea ști din placate și dela cassa. Posibil, în 13 l. c. se vor începe reprezentațiunile, cu cele mai renumite și senzaționale plăci, ale teatrului vestit „Apollo“ din Budapesta.

Difteria în podgoria Aradului. De o vreme încoace. mai mult, în comunele Păuliș, Radna, Șoimuș, Milova, — s'a constatat apariția difteriei. În Radna școalele au fost închise. Autoritățile a luat toate măsurile, pentru a oprî lăjirea epidemiei care a secerat în Radna peste 30 victime.

Inghițiți de vii, de gura pământului. Din Paris vine știrea că zilele trecute când se întorcea o ciată de chefuitori din escursiune, trecând prin suburbiul Montmartre, deodată s'a deschis pământul înaintea lor înghițind un bărbat și o femeie. Muncitorii cu ajutorul sergenților au încercat să scape pe cei doi nenorociți, dar munca de salvare a trebuit întreruptă, căci pământul se deschidea mereu și cei doi cădeau tot mai adânc. Au venit pompierii și s'au coborât în adâncime cu frânghii, bărbatul a putut scăpa teafăr, pe când femeii nu i-s'a putut da nici un ajutor, căci pompierii au fost scoși afară — văzând lărgirea care să marea amenințător, peste capul celui introdus în prăpastie. Pământul s'a lărgit mereu și deschizătura are cinci metri lățime și șase lungime. Casele din jur au trebuit proptite, căci stau gata să se prăbușească.

Crimă între mormiți. Sâmbătă seara în 31 Oct. n. muncitorii din atelierul căilor ferate ungare, din Solnok după primirea lefei săptămânale, s'au depărtat în grupuri mergând spre oraș. Lemnarul atelierului Matei Csolak, ca să mai scurteze din drum s'a despărțit de soții lui, apucând de a curmezișul prin vechiul cimiter. De abia a pășit însă în întunerecul cimiterului, a fost lovit de un necunoscut, de două ori cu cuțitul în piept. Soții atrași de țipetele rănitului au alergat acolo și au găsit pe tovarășul lor scăldat în sânge. L'au dus imediat la spital, unde a încetat din viață. Toate semnele dovedesc că scopul criminalului a fost de a-l jefui pe sârmanul lemnar.

Pustiire de foc în Budapesta. În 2 Novembre n., pe la orele 6 dimineața a izbucnit un foc îngrozitor la morile unite „Hungaria“. Focul s'a întins cu o mare repeziciune, făcând cărbune în câteva ceasuri toate părțile morii, atelierele [cu mașini, cazanul etc., așa că stabilimentul acesta mare industrial nu va funcționa multă vreme.

Cea dintâiu femeie-preot în Ardeal. Se vestește din Cluj, că acolo în biserica reformată, a predicat prima femeie-preot, de legea reformată. Se numește Vargha

Gyula, și acum cutreeră tot Ardealul, unde e primită cu mare alaiu de credincioși, deoarece are darul de a predică, încât pune în uimire pe toată lumea.

Iarși nesătulul Muscal. Se vestește din Constantinopol că: Rusia continuă să-și bage vicleșugul ei spurcat, să ațâțe vrajbă între popoarele din Turcia. Pentru acest scop, Rusia a trimis în ultimul timp cinci sute de spioni în Turcia, cu însărcinarea de a mări simțul național muscălesc din Turcia. Poarta a luat cunoștință de acest plan, și se zice că va lua măsuri aspre contra acestei procedări.

Un nebun în cușca hienelor. Un om s'a oprit zilele trecute în Jardin des Plantes din Paris și desbrăcându-și haina a sărit în cușca hienelor și încunjurat de lacomele beștii a început să se învârtiască într'un joc infernal. Nenorocitul numai cu mare greutate a putut fi scos din cușcă și s'a constatat că e un nebun decurând fugit dintr-o casă de nebuni.

Răzbunare cumplită. Pe Renner Vilmos, proprietar de casă în capitală, un om serman cu numele Moskovitz J. l-a stropit în ochi cu vitriol, fiindcă după-ce l-a stors acesta, din toate, l-a scos și din cortel împreună cu cei nouă copii ai săi.

Țigan șarlatan. Țiganul Căldărar Gligor din Satul-mic însoțit încă de un cioroiu, s'au dus zilele trecute la femeia lui Jura Ioan din Lugoj, năimind-o, ca să le dea 250 cor. bani buni; iar ei în schimb îi dau 1000 cor., bani falși. Femeia le-a și dat banii, țigani însă i-au dat în schimb 3 bucăți de bani de plumb răi, după-care apoi repede s'au făcut nevăzuți. Femeia înșelată, a anunțat cazul poliției, care a și pus mâna pe cioroiu, care acum își așteaptă pedeapsa în temnița din Lugoj.

Congresul bisericesc dela Sibiu s'a închis. Deputații s'au întors acasă, ducând cu ei numai puțin de 10 mii coroane, ca spese de călătorie și diurne. Atâta a costat visteria bisericeii noastre: actualul congres. De i-am pune în cumpănă activitatea cu cheltuielile, ar trebui să esclămăm cu durere: păcat de banii spesați.

Să se știe că: La Forotic doi copii, în lipsa de-acasă a părinților, jucându-se cu focul, unul, cel mai mare, a ars scrum, ear cel mai mic a scăpat ca prin minune. — Iohan Morits s'a rostogolit, la Anina de pe o stîncă, tot din pârdaľnica nebăgare de seamă și aburat de beutură, rămînînd mort pe loc. — Omorîtorul tătine-său (cu moravuri stricate) L. Jura din Zorlențul-mare, a fost osăndit la 3 ani robie. — Notar la Ciudanovița a fost ales v.-notarul Karchezi. — Italianul Antonio Vetera, din Columbus O. (America) murind în pripă n'a avut timp să spună

nevastei lui că el are bani ascunși. La o săptămână după moarte, bărbatul s'a arătat în somn nevastei spunându-i să caute bine, că sunt nește bani ascunși. Ea a căutat, dar nu a dat de ei. Atunci s'a arătat de nou în somn bărbatul și ia spus un loc ascuns în pivniță unde trebuie să caute. Ea căutând a aflat acolo suma de 2 mii dolari. — Un sacrilegiu s'a comis în cimiterul din Rodna nouă (Ardeal). În săptămânile trecute a fost înmormântat în acel cimiter un copilaș abia trecut de un an al economului L. Sângeorzan, dimineața zilei următoare mergând gropariul să își vadă de o groapă pentru un al mort ce eră să fie înmormântat, nu ș'a aflat uneltele la locul obicinuit. Căutând deci după ele prin cimiter, a observat ceva neobicinuit la mormântul copilașului, în jurul căruia îi erau risipite și uneltele ce căuț. Apropiindu-se, vede, că mormântul fusese săpat în noaptea aceia și căutând mai deaproape a aflat micul coșciug scos aproape la suprafața pământului, iar pe dănsul eră așezat un purcelăș mort cam de 3—4 săptămâni de mare, cu coada și picioarele din dărăpt tăiate și cu ochii scoși și alipiți de capul coșciugului. S'a constatat, că coșciugul fusese desfăcut, fiindcă copilașul eră desbrăcat de cămășuță etc., cari s'au aflat amestecate prin pământul ce formase movila mormântului. Tot acolo s'a mai aflat giulgiul și vâlul ce obicinuește a se pune la morți în sicriu. — Copilașul eră așezat acum cu fața în jos, iar o mânăuță întinsă afară din coșciug pe sub capacul acestuia. Crucea a fost cu capul în jos, iar partea ce fusese așezată în pământ stătea acuma în sus. Se dă cu socoteala, că niște prostii de vrăjitorie pot fi la mijloc, de oarece tot în cimiterul acestei comune a mai avut loc în zilele precedente, încă o faptă mișească, s'a rupt în bucăți crucifixul dela mormântul unui june, înmormântat cu câteva zile mai înainte. S'a pornit cercetare aspră.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut „Biblioteca pentru toți” No. 441-442 conținând Trei Povestiri de Gustav Flaubert, și anume: „O inimă simplă”, „Legenda sfântului Iulian ospitalierul” și „Irodiada”, traducerea de d. Iftodiu. Prețul 60 bani. Aceste trei povestiri, pline de un farmec deosebit, ca toate operile atât de cizelate a marelui Flaubert, care a devenit clasic în Franța și e considerat printre cei mai mari scriitori contemporani, Flaubert e și naturalist și romantic în acelaș timp, și această înfrățire a romantizmului și naturalizmului apare în deosebi în povestirile mai sus menționate. Ce poate fi mai romantic și mai fantastic ca Legenda sfântului Iulian ospitalierul, iar Herodias e o serie de tablouri

fastuoase și de-o strălucire neînchipuită prin care vedem cum Salomeea prin dansul ei câștigă capul sfântului Ioan. O inimă simplă e povestirea înduioșătoare a unuei sermane slujnice din provincie, și e în simplitatea ei, de un naturalism neîntrecut. În toate trei povestirile ni-se arată admirabilul artist care este și căruia nu i-se poate imputa decât o perfecțiune prea mare. De vânzare la mai toate librăriile. Catalogul complet al acestei „Biblioteci pentru toți” care se sporește în mod regulat cu câte 2 volume noi pe fiecare săptămână, a se cere la Librăria Editoare Leon Alcalay, la București.

2626 sz. — 1909.

Faeladási hirdetmény.

A volt 13 számú román-bánsági határ-őrezredből alakult vagyonszég részéről közhírré tétetik, hogy a teregovai erdőgazdálkodás kezelésé alatt álló erdőkre nézve a nagyméltóságú m. kir. földművelésügyi miniszter 27890/308 sz. rendeletével jóváhagyott rendszeres gazdasági üzempvők alapján 1919 év végéig kihasználásra előirt és Teregoval község határában fekvő „B” gazdasági osztály VII vágássorozat I. tagjába sorozott 2, 3, 4, 5, 6 és 7-ik összesen 2000/01 kat. holdat kitevő osztagain egy korábbi jogérvényes szerződés alapján 1910 év végéig kihasználásra biztosított 10 ezer darab bükkfatörzs kisedése után vissza maradtó és 540/408 m³-re becsült összes bükk és egyéb fatömeg zárt írásbeli ajánlatokkal egybe kötött versenytárgyalás útján fog tövön terület szerint aladatni.

Venni szándékozók felhivatnak, hogy 20.000 (huszezer) korona bánatpénzzel felszerelt ajánlataikat alulirtott gazdasági hivatalhoz legkésőbb 1909 évi november hó 24-én délelőtti 10 óráig annál is inkább nyujtsák be, mert elkésve érkezett valamint távirati uton és bánatpénz nélkül benyutott ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatokban a katasztrális holdankint — vagy egészben is — megajánlott tő ár számokkal és betükkel kétséget kizáró módon kiirandó és ajánlattevő kijelenteni tartozik, hogy a részletes faeladási feltételeket, melyek a vagyonszég gazdasági hivatalánál Karánsebesen és a teregovai erdőgazdálkodásnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők, ismeri és magát azoknak minden tekintetben feltétlenül aláveti. — A feltételektől eltérő kikötésekkel benyutott ajánlatok visszautasítatnak.

Karánsebes, 1909 évi október 20-án.

A volt 13. számú román bánsági határőrezredből alakult
3-3 vagyonszég gazdasági hivatala.

ILUMINAȚIE ELECTRICĂ CU STABILIMENT

pentru castele, edificii economice, fabrici, otele după propriul sistem.

Se poate combina cu apaduct și mașini agronomice.

Multe referințe de primul rang.

Indrumări și pro-
specte dă

SINGER F. și R.

antreprisă de inginerie
și electrotehnică

Budapest, V. Kálmán-utca 15.

TELEFON
63—01.

O casă, în strada episcopescă, de vânzare din mână liberă, cu condițiuni favorabile. — Casa constă din: 4 odăi, 2 cuine, o cămară, odaie de scaldă și o antișambră de sticlă.

Informațiuni mai aproape se capătă la administrația ziarului.

„MEHADIA“

Casă de păstrare pe acții în Mehadia.

Acoardă împrumuturi ipotecare replătibile în 10, 15, 20 ani în rate semestrale; împrumuturi cambiale cu acoperire ipotecară, escontează cambii cu 3, eventual cu 2 subscrieri, pe timp de 3 până la 6 luni, acoardă împrumuturi (anticipațiuni) pe amănete și pe efecte. Primește

depuneri spre fructificare

pentru cari solvește 6% interese. Interesele neridicate se adaugă în 6 luni, anume la 1 Ianuarie și 1 Iulie a fie-cărui an la capital și se fructifică mai departe. Darea pentru interesele de depuneri o solvește institutul. Depuneri se pot face și prin poștă, având a se indica adresa exactă a deponentului. Rezolvarea urmează cu întoarcerea poștei. Abziceri și ridicări încă se pot face prin poștă.

Direcțiunea.

Dr. Aurel Iorga

medic,

aduce la cunoștință p. t. public, că și-a mutat locuința din strada bisericii în strada principală (piață, fost casa „Posta“)

TIPOGRAFIA LUI JACOBOVITS

din Karánsebes primește spre efectuare:

totfelul de tipărituri bătătoare

în arta tipografică.

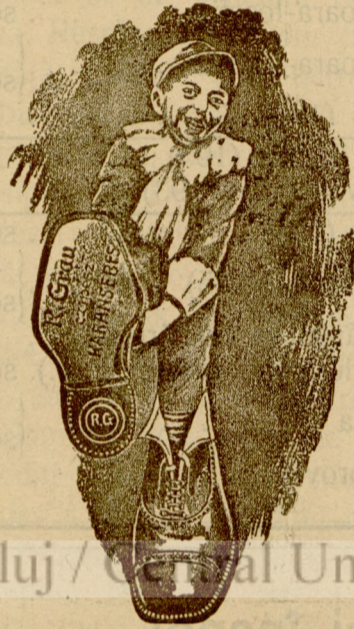
Cine dorește a fi foarte bine și cu zel servit acela meargă la R. GRAU și FIUL CARANSEBES

Telefon 47.

păpucar.

Telefon 47.

(la cizma roșie)

Pentru-că numai aici e asortimentul și depositul cel mai mare în ghete de o eleganță, fason și durabilitate extraordinară.

Să fac după măsură și din pielea cea mai fină, procurată numai din Budapesta și Viena, ghetele cele mai fine și moderne.

Reparaturi să efeptuesc grabnic și ieftin.

Să tâlpuesc ghete:

pentru domni cu . . . 2 cor. 60 fil.

„dame „ 20 „

Soiu de vie neîntrecut!

Pentru a dovedi aceasta despre soiul de vie „Delaware“, am lăsat să se facă fotografii originale, provăzute cu legitimarea notariului public. — Fotografia constă: din 1 bucată de trunchiu, de 20 ani, abundent producătoare cu 32 struguri, o bucată de trunchiu cu lose de 4 ani, cu 168 struguri și 11 bucăți de trunchiu cu lose, așezate într'un șir, cu mai

mult de 1600 struguri neescepționabil sănătoși. Toate acestea s'au fotografat, unde în o depărtare dăbia de 4 metri pe oltoirile europene — pe lângă stropirea viței — întreg fructul s'a nimicit. Astfel anul acesta a fost acela, care a dovedit, că rodul soiului acestuia de vie fără nici o stropire — nici un fel de boală de vie nu-l poate strica. Are încă și un alt avantaj mare: că nu trebuie olțuit și pământul de sub el, nu trebuie răscolit, losa nu îngheață iarna nici când, vinul îi de prima calitate și e foarte abundent în rod. Sub numele de „Delaware“ însă se vând multe alte soiuri netrebnice, din acest motiv cine vrea să-și procure soiul cel mai nobil și mai abundent în rod, acela cumpere numai losă de vie „DELAWARE“ de a lui NAGY GÁBOR. Descrierea mai amănunțită a soiului de vie „Delaware“ fotografia originală despre rodul lui cu 40 de chipuri în text, provăzută cu legitimare din partea notariului public, totasemenea trimite

catalogul meu ilustrat, gratuit și franco,

care conține 40 de chipuri, fiecăruia care îmi trimite adresa. — Ceară negreșit fiecare catalogul acesta plin de sfaturi bune, care dă învățături folositoare și despre olțuirea viei

NAGY GÁBOR, proprietar de vie, KÖLY
stațiune telegrafică, postală și telefonică.

Correspondență maghiară, germană, croată, sârbească și română. 1

Fabrica de țiglă și cărămidă, cu abur a orașului Caransebeș.

Recomandă onoratului public fabricațiunea sa de prima calitate pe lângă cele mai avantajoase

prețuri.

Calitate exemplară
= de primul rang =

precum:

cărămidă de mașină, cărămidă pentru zidit preșuită (keramit), pentru bolțituri. Țiglă mică de mână, țigle presuite cu mașina, țigle pentru coama caselor. țigle crestate fran-

= ceze și țigle catranizate. =

Modalități de solvire avantajoase și după invoiala =

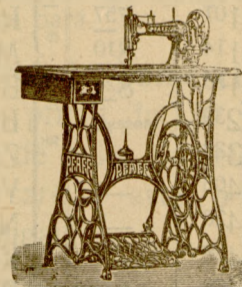
Roagă sprijinul on. public

MILINYI RÓBERT,
directorul țiglariei orașului.

Mașine de cusut

Pfaff

pentru economia casei și industrie.

! Ameliorările cele mai noi.

= Încredere necondiționată. =

O mașină de cusut ieftină e pentru economia casei un obiect foarte scump și nefolositor, deoarece în continuu cere reparaturi și tocmai atunci nu funcționează când e mai de lipsă.

Deposit la:

Adalbert Blascheck
Karansebeș.

Mersul trenurilor reg. Ungare

valabil din 1 Octombrie 1909.

Budapesta—Timișoara—Lugoj—Caransebeș—Orșova—Verciorova și înapoi														
Pers. 712	Accel. 708	Pers. 714	Accel. 704	Pers. 728	Pers. 710	Expr. 702	Numele stațiilor:	Expr. c/701	Pers. 163/709	Pers. 727	Pers. 715	Accel. 3/703	Pers. 713	Accel. 707
830	940	1205	240	735	805	1130	pl. Budapesta (gara de apus . sos.	1250	715	725	1040	125	405	635
604	251	857	822	526	526	434	sos. Timișoara-Iosefin . . . . . pl.	801	945	—	436	750	—	117
1145	702	—	1145	—	925	—	sos. Bazias (189) . . . . . pl.	—	428	—	Pers. 741	328	pers. 739	955
1100	—	1100	1100	—	738	—	„ Arad (156) . . . . . „	—	709	—	I-III	615	I-III	—
1008	450	p. I-III 740	1008	—	1001	—	„ Băile Buziaș (166) . . . . . „	—	515	Pers. 743	1007	520	I-III	—
pers. 744	1118	—	513	pers. 742	520	—	pl. Băile Buziaș (166) . . . . . sos.	—	1008	—	—	1001	346	—
I-III	955	955	428	I-III	328	—	„ Bazias (189) . . . . . „	—	1145	I-III	—	236	702	—
—	1217	1217	448	—	615	—	„ Arad (156) . . . . . „	—	1100	—	1100	1100	356	—
635	—	301	831	540	755	440	pl. Timișoara-Iosefin . . . . . sos.	755	734	912	641	734	1240	—
642	—	308	837	547	802	—	sos. Timișoara-Fabric . . . . . pl.	—	727	906	634	728	1233	—
647	—	312	838	550	805	—	pl. Timișoara-Fabric . . . . . sos.	—	725	905	633	727	1228	—
838	—	434	938	728	922	541	sos. Lugoj (193) . . . . . pl.	646	610	723	505	621	1105	—
—	—	842	—	—	138	—	sos. Băile Buziaș (193) . . . . . pl.	—	—	—	—	—	943	—
—	—	805	—	107	107	—	„ Ilia (Marosillye 193) . . . . . „	—	—	237	—	—	720	—
846	—	442	943	745	933	543	pl. Lugoj (193) . . . . . sos.	644	559	713	459	611	1052	—
956	—	546	1027	848	1043	627	sos. Karansebes (175) . . . . . pl.	602	459	615	400	528	950	—
—	—	557	1037	—	1116	633	pl. Karansebes (175) . . . . . sos.	556	452	—	—	522	930	—
—	—	605	—	—	1124	—	„ Ujkaransebes boctăria 55	—	443	—	—	—	923	—
—	—	830	1238	—	146	829	„ Herkulesfürdő (Băile Herc.) . . . . . sos.	345	220	—	—	324	644	—
—	—	858	104	—	217	854	sos. Orșova . . . . . pl.	315	140	—	—	255	605	—
—	—	—	115	—	256	859	pl. Orșova . . . . . sos.	255	1249	—	—	221	—	—
—	—	—	124	—	305	907	sos. Verciorova . . . . . pl.	245	1240	—	—	213	—	—

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Caransebeș—Hațeg și înapoi.

Amestecat 6412	Amestecat 6414	Per. și am. 6416	Numele stațiilor	Amestecat 6411	Amestecat 6413	Amestecat 6415
—	1015	940	pl. Bpesta gara-apus . . . . . sos.	635	715	—
—	755	301	pl. Timișoara-Iosefin (172) . . . . . sos.	1240	734	—
—	605	140	pl. Orșova (172) . . . . . sos.	217	858	—
—	1122	610	pl. Karansebes (172) . . . . . sos.	730	418	—
—	—	—	Karansebes-cazarm.	723	411	—
—	1135	623	Karansebes-fabr.-țigl.	718	406	—
—	1148	636	Jász	702	350	—
—	1156	644	Obrezsa	656	344	—
—	1208	656	Glimboca	645	332	—
—	1235	726	Nándorhegy	630	316	—
—	1247	738	Csirésa	605	256	—
—	101	757	Ruszkab.—Voiszlova	554	244	—
—	114	810	Márga	533	226	sos. sește
408	150	824	Bouczar	521	214	905
458	239	sos. sește	Bukova	—	101	817
552	333	—	Zajkány	—	1207	723
615	406	—	Várhely	—	1141	657
629	420	—	Nagypestény	—	1102	623
635	428	—	Kernyesd	—	1054	616
644	438	—	Poklisa	—	1043	606
706	501	—	Hátszeg	—	1018	544
715	510	—	sos. Váralja (159) . . . . . pl.	—	958	528
1035	820	—	sos. Piski (159) . . . . . pl.	—	610	402
1006	755	—	sos. Petroszény (159) . . . . . pl.	—	715	1036

Cupeuri directe, cari nu se schimbă sunt următoarele:

Budapesta gara-apus—Băziás cl. I—III.
Din Budapesta pleacă la 805 seara. || Din Băziás pleacă la 428 d. am. cl. I—III.

Budapesta gara-apus — Orșova cl. I—II.
Din Budapesta pleacă la 1015 noaptea.

Cupeuri de durmit:

între: Budapesta—Băziás.

Din Budapesta pleacă la 1015 noaptea.

Din Băziás pleacă la 428 d. am.

Intre Budapesta—București:

Din Budapesta nyug. p. u. pleacă la 240 d. am.

Din București pleacă la 555 d. am.

Cupeuri restaurante se adaugă între:

Budapesta gara-apus și între Karansebes, daici pleacă la 528 dimineața. || Din Budapesta pl. la 240 după amez.

Explicarea semnelor: Timpul de noapte se socotește dela orele 600 până la orele 559 min. Minutetele ce sunt cu linie din jos. de exem. 00 înseamnă orele de noapte.

ANUNCIURI se primesc în toate zilele cu prețurile cele mai moderate la administrația foii noastre. ::

S'a tipărit cu farbă dela firma KURZWEIL JÁNOS și SOȚII, fabricant de farbe BUDAPESTA, în tipografia JOSEF JACOBVITS, CARANSEBES.